

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2314

Vragen van het lid **Geurts** (CDA) aan de Staatssecretarissen van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu en de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bericht dat het mestbeleid een koude douche voor boeren is* (ingezonden 15 mei 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkema** (Economische Zaken) mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (ontvangen 20 juni 2014).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «mestbeleid koude douche voor boer en LTO»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u uw appreciatie geven over het gestelde in het artikel «het kabinet staat vaak met de rug naar het bedrijfsleven en presenteert voorstellen die in de praktijk niet blijken te werken»?

Antwoord 2

Ik herken mij niet in dat beeld. Er vindt, over tal van onderwerpen, iedere dag overleg plaats tussen vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en medewerkers van het ministerie. Zo heeft over het vijfde actieprogramma veelvuldig overleg met de sector plaatsgevonden. Zelf ontvang ik vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zeer regelmatig voor bestuurlijk overleg en leg ik werkbezoeken af om rechtstreeks kennis te nemen van de praktijk.

Vraag 3 en 4

Het artikel stelt dat «bijna alle inzet van LTO [bleek] van tafel geveegd»; herkent u zich hierin? Zo nee, waarom niet?

Kan de Staatssecretaris van Economische Zaken onderbouwd aangeven per afzonderlijk voorstel (toepassen vaste mestkorrels, champost, uitrijden vaste fracties, vanggewassen en meer graslandvernieuwing) genoemd in het artikel, waarom deze voorstellen en prioriteiten niet zijn gehonoreerd?

¹ Nieuwe Oogst, 10 mei 2014

Antwoord 3 en 4

De maatregelen waar naar gevraagd wordt, hebben betrekking op het vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn. Over het maatregelenpakket dat Nederland voor het vijfde actieprogramma aan de Europese Commissie heeft voorgesteld, heb ik uw Kamer op 10 september 2013 geïnformeerd (Kamerstuk 33 037, nr. 74). In die brief heb ik uw Kamer aangegeven dat over zowel de keuze als de invulling van de maatregelen overleg is gevoerd met LTO en andere sectorvertegenwoordigers en dat dat heeft geleid tot overeenstemming over een aantal, maar niet over alle maatregelen die in het actieprogramma zijn opgenomen. Mede op verzoek van de sector zijn de grootschalige proef voor bedrijfsspecifieke evenwichtsbemesting op basis van de kringloopwijzer, de opbrengstafhankelijke stikstof-totaalgebruiksnorm voor graan op klei, de permanente regeling voor bestrijding van stuifschade, de calamiteitenregeling (herstel schade aan graszode, herstelbemesting) opgenomen en is geen uiterste datum voor de inzaai van het verplichte vanggewas na de teelt van maïs opgenomen.

In het vierde actieprogramma heeft Nederland toegezegd per 2015 beleid te implementeren waarmee ook in de zuidelijke zand- en lössregio's de nitraatdoelstelling in het grondwater kan worden gerealiseerd en in 2015 gemiddeld een niveau van fosfaatevenwichtsbemesting te realiseren. Bij de keuze voor en de invulling van maatregelen voor het vijfde actieprogramma is steeds getoetst of deze toezeggingen worden nagekomen.

In het vijfde actieprogramma zijn zowel maatregelen opgenomen die beperkend zijn voor ondernemers, als maatregelen die hen meer ruimte geven. Voorstellen voor maatregelen, zoals van LTO, zijn in het vijfde actieprogramma opgenomen als daarvoor een wetenschappelijke onderbouwing beschikbaar was waarmee kon worden aangetoond dat de nitraatdoelstelling, namelijk 50 milligram per liter grondwater, op termijn kan worden gerealiseerd.

Mijn inzet voor het vijfde actieprogramma is door uw Kamer behandeld in het Algemeen Overleg Landbouwrapport van 18 september 2013.

Vraag 5

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het systeem van equivalente maatregelen voor een opbrengstafhankelijke norm voor stikstof en fosfaat?

Antwoord 5

In het vijfde actieprogramma wordt de aanpak van equivalente maatregelen geïntroduceerd. In overleg met het bedrijfsleven wordt een regeling uitgewerkt, die op 1 januari 2015 van kracht moet worden, op basis waarvan bedrijfs- en gebiedsgerichte initiatieven onder voorwaarden in aanmerking kunnen komen voor ontheffing van de generieke stikstof- en/of fosfaatgebruiksnormen. In dit kader zal de kringloopwijzer voor de melkveehouderij gebruikt worden voor een grootschalige praktijkproef met bedrijfsspecifieke fosfaatevenwichtsbemesting.

Het vijfde actieprogramma voorziet ook in een opbrengstafhankelijke stikstofnorm voor graan op klei. Daarvoor wordt een wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Urm) voorbereid. Deze treedt naar verwachting nog deze zomer met terugwerkende kracht voor het jaar 2014 in werking.

Vraag 6

In haar beantwoording² verwijst de Staatssecretaris van Economische Zaken naar het op 4 oktober 2011 gesloten «Ketenakkoord fosfaatkringlopen»; kan de Staatssecretaris per ambitie, genoemd in het ketenakkoord, aangeven wat de stand van zaken is?

Antwoord 6

Het Ketenakkoord Fosfaat is een samenwerkingsovereenkomst tussen partijen uit bedrijfsleven, wetenschap, overheid en maatschappelijke instellingen met als doel om een (Europese) markt te creëren voor gerecycled fosfaat. De laatste gedetailleerde voortgangsrapportage van het ketenakkoord Fosfaat is op 5 maart 2013 naar uw Kamer gestuurd (Kamerstuk 32 852, nr. 14). Een

² Kamerstuk 33 037, nr. 121

volgende voortgangsrapportage wordt eind 2014 opgeleverd door het Nutriëntenplatform, waarin de partijen zich hebben verenigd. De voortgang is ook te volgen via www.nutriëntenplatform.nl.

Ik kan u melden dat in Nederland het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet zal worden aangepast om een nieuwe categorie meststoffen, de hernieuwbare fosfaten, toe te voegen. Ook op Europees niveau is veel aandacht voor dit onderwerp. Zo is in Europa in maart 2013 een Conferentie over fosfaat gehouden en is het European Sustainable Phosphorus Platform (ESPP) opgericht waarbij de Europese Commissie waarnemer is. Fosfaat is inmiddels door de Europese Commissie aangewezen als kritisch materiaal in het kader van de Raw Materials Initiative en op 5 en 6 maart 2015 wordt een volgende ESPC-bijeenkomst plaats in Berlijn. Ook in Duitsland, België en Frankrijk worden dergelijke publiek-private netwerken opgericht om het hergebruik van nutriënten te promoten. De Europese Commissie volgt deze ontwikkelingen en zal binnenkort in haar reactie op de consultatieve mededeling over fosfaat aangeven welke stappen er op Europees niveau genomen moeten worden om een duurzame markt voor recycled fosfaat te creëren.

Vraag 7

In haar beantwoording stelt de Staatssecretaris van Economische Zaken «Het is niet gebruikelijk om tijdens de gesprekken of na afloop ervan mededelingen te doen of correspondentie openbaar te maken»; het is niet gebruikelijk, maar kan daaruit afgeleid worden dat het wel kan? Is het kabinet bereid afschriften van interne (zoals verslagen, mails etc.) en externe (zoals correspondentie met en van de Europese commissie) documenten met betrekking tot onderhandelingen over het vijfde actieprogramma en de derogatie aan de Kamer beschikbaar te stellen?

Antwoord 7

In het Algemeen Overleg over de Landbouwraad dat ik voerde met uw Kamer op 14 mei jl. heb ik aangegeven geen mededelingen te doen over de inzet van de Europese Commissie in het gesprek over de derogatie. Over de uitkomsten van de onderhandelingen heb ik met uw Kamer gedebatteerd. Ik heb ook gezegd dat het maar zeer de vraag is of openbaarheid van de onderhandelingen voor Nederland in een volgende situatie per saldo een gunstiger effect zouden hebben. Ik zal geen documenten ter beschikking stellen die betrekking hebben op het verloop van de onderhandeling met de Europese Commissie.

Vraag 8, 9 en 10

Kan de Minister van Buitenlandse Zaken aangeven welke betrokkenheid zijn ministerie en de Nederlandse vertegenwoordiging in Brussel hebben gehad bij de onderhandelingen met het Nitraat comité en de Commissie over het vijfde Actieprogramma en de derogatie?

Kan de Staatssecretaris van infrastructuur en Milieu aangeven welke betrokkenheid het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft gehad bij de onderhandelingen met het Nitraat Comité en de Commissie over het vijfde Actieprogramma en de derogatie?

Kunt u aangeven hoeveel personen, met welke functie en van welk departement betrokken zijn geweest bij de onderhandelingen over het vijfde Actieprogramma en de derogatie?

Antwoord 8, 9 en 10

De departementen van Buitenlandse Zaken, van Infrastructuur en Milieu en mijn departement zijn betrokken geweest bij de voorbereiding van de onderhandelingen met de Europese Commissie. Mijn departement heeft voortouw gehad in de feitelijke onderhandelingen.

Het is noch doenlijk, noch gebruikelijk dat te specificeren op het gevraagde niveau. Als Staatssecretaris draag ik verantwoordelijkheid voor de Nederlandse inzet tijdens de onderhandelingen en daarover heb ik reeds gedebatteerd met uw Kamer in het eerder genoemde Algemeen Overleg van 14 mei jl. over de Landbouwraad.

Vraag 11 en 12

In haar beantwoording geeft de Staatssecretaris van Economische Zaken geen antwoord op de vraag hoe zij de uitspraak beoordeelt dat het er naar uitziet dat de Kamer niet volledig is geïnformeerd over het verbod op fosfaatkunstmest bij derogatie en dat er strengere monitoring moet gaan plaats vinden; waarom heeft zij deze vraag niet beantwoord en is zij bereid deze herhaalde vraag nu wel te beantwoorden?

In haar beantwoording stelt de Staatssecretaris van Economische Zaken vast dat de communicatie beter had gekund; is zij bereid om haar excuses aan te bieden aan de Kamer en de agrarische sector, omdat de voorwaarde, om gebruik van fosfaat uit kunstmest op derogatie niet langer toe te staan aan bedrijven pas achteraf in de uitvoeringsvoorschriften aan de Kamer en de agrarische sector is gemeld?

Antwoord 11 en 12

In mijn brief van 2 mei jl. en tijdens het debat daarover op 14 mei jl. heb ik uiteengezet dat in de eindfase van de onderhandeling over de derogatie de communicatie gericht is geweest op de hoofd- en knelpunten van het vinden van een oplossing daarvoor en dat het verbod op gebruik van fosfaat uit kunstmest als technisch punt is beschouwd. Ik heb toegelicht waarom de in vraag 11 genoemde punten tot dan toe onderbelicht zijn gebleven en waarom niet alle beschikbare informatie direct aan uw Kamer en de sector gemeld is. Zoals eerder door mij gezegd, had de communicatie derhalve beter gekund. Voorts is de sector materieel niet benadeeld, omdat er een overgangsvoorziening is getroffen voor ondernemers die niet op de extra voorwaarden hadden gerekend en al verplichtingen waren aangegaan die niet zonder financiële consequenties waren terug te draaien.